

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી  
સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ – 2012

અભ્યાસક્રમ : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમાં ઈન ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન (PGDDE)  
નોંધણી નંબર : \_\_\_\_\_

પાઠ્યક્રમ : દૂરવર્તી શિક્ષણનો વિકાસ અને તત્વદર્શન (ES-311)

તારીખ : 07/07/2012

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 75

પ્રશ્ન:-1 ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે 1200 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (25)

- (1) દૂરવર્તી શિક્ષણનો પરંપરાગત ઉપયોગનો ખ્યાલ આપી ઉભય પ્રકારની શિક્ષણપ્રથાની સાપેક્ષ અસરો ચર્ચો.
- (2) અધ્યયન અંગે પરિવર્તન પામતાં વલણો અને દૂરવર્તી શિક્ષણનાં સુધારાવાદી આંદોલનોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન:-2 નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (25)

- (1) દૂરવર્તી શિક્ષણનું હાર્દ સ્પષ્ટ કરો.
- (2) કીગને આપેલ દૂરવર્તી શિક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.
- (3) રેડિયો શાળા તરીકે 'ACPO'નો ખ્યાલ આપો.
- (4) ચાર્લ્સ વેડેમેયરે આપેલ દૂરવર્તી શિક્ષણની શિક્ષણની સૈદ્ધાંતિક આધારશિલા ચર્ચો.
- (5) દૂરવર્તી શિક્ષણની પરિભાષા સ્પષ્ટ કરી વ્યાપક અર્થ સમજાવો.
- (6) દૂરવર્તી શિક્ષણના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
- (7) ચીનનાં દૂરવર્તી શિક્ષણના મહત્વના પાસાઓની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન:-3 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 1200 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (25)

- (1) દૂરવર્તી શિક્ષણના ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં સામાજિક તથા રાજકીય પરિવર્તનોની વિરુદ્ધ શિક્ષણતંત્રની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) દૂરવર્તી શિક્ષણના વિકાસમાં IGNOUની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરી તેના દ્વારા ચાલતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

**ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી**  
**સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2012**

**અભ્યાસક્રમ** : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમાં ઈન ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન (PGDDE)

નોંધણી નંબર : \_\_\_\_\_

**પાઠ્યક્રમ** : સ્વઅધ્યયન માટેની મુદ્રિતસામગ્રીની રૂપરેખા અને વિકાસ (ES-312)

**તારીખ** : 07/07/2012

**સમય** : 3.00 to 06.00

**સૂચના** : (1) દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.

**કુલ ગુણ : 75**

**પ્રશ્ન:-1** નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 1200 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (25)

- (1) પ્રત્યાયનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી પ્રત્યાયનના સિદ્ધાંતોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) અભ્યાસક્રમ સંરચના માટેના સૂતાર્થો જણાવી સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

**પ્રશ્ન:-2** નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (25)

1. અધ્યાપન માટેની મહત્ત્વની બાબતો ચર્ચો.
2. દૂરવર્તી શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકનની સમસ્યા દૂર કરવાના ઉપાયો સૂચવો.
3. દૂરવર્તી શિક્ષણ માટેની પાઠ્યસામગ્રીની ચાવીરૂપ લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.
4. મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયનું સ્વરૂપ અને લાક્ષણિકતાઓ સ્પષ્ટ કરો.
5. સ્વ-મૂલ્યાંકન માટેના પ્રશ્નોના લાભાલાભ ચર્ચો.
6. દૂરવર્તી શિક્ષણ કેન્દ્રના કો-ઓર્ડિનેટર તરીકે પાઠ્યક્રમ સુધારણામાં તમારી ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
7. અભ્યાસક્રમ રચનાની કેટલીક પાયાની સમસ્યાઓ જણાવો.

**પ્રશ્ન:-3** નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 1200 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (25)

- (1) અભ્યાસક્રમ આયોજનની પ્રક્રિયા સમજાવી અભ્યાસક્રમ આયોજનનો તંત્રપ્રણાલી અભિગમની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) વિષયવસ્તુની રજૂઆતમાં સુવાચ્યતા અને સુવાચ્ય ગ્રાફીકસની ચર્ચા કરો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી  
સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2012

અભ્યાસક્રમ : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમાં ઈન ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન (PGDDE)  
નોંધણી નંબર : \_\_\_\_\_  
પાઠ્યક્રમ : અધ્યેતા સહાયક સેવાઓ (ES-313)  
તારીખ : 09/07/2012  
સમય : 11.00 to 2.00  
સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે. કુલ ગુણ : 75

---

- પ્રશ્ન:-1 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 1200 શબ્દોમાં લખો. (25)
- (1) અધ્યેતા સહાયક સેવાનો અર્થ સમજાવી અધ્યેતા સહાયક સેવાઓના પ્રકાર અને આવશ્યકતા પર સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) સલાહ એટલે શું ? દૂરવર્તી શિક્ષણમાં સલાહની ઉપયોગીતા વિસ્તારથી સમજાવો.
- પ્રશ્ન:-2 નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં લખો. (30)
- (1) દૂરવર્તી શિક્ષણના શિક્ષકને તમે કઈ રીતે પારખશો, સમજાવો.
- (2) IGNOUના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો ચર્ચો.
- (3) અધ્યેતાને અધ્યયન કરતા કરવા માટે એક સલાહકાર તરીકે તમે શું સલાહ આપશો ? સમજાવો.
- (4) અધ્યેતા સહાયક સેવાના પ્રકાર પર ચર્ચા કરો.
- (5) સલાહના સિદ્ધાંતો જણાવી ચર્ચા કરો.
- (6) દૂરવર્તી શિક્ષણની મુશ્કેલીઓ ચર્ચો.
- પ્રશ્ન:-3 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 1200 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (20)
- (અ) ભારતમાં ચાલતી ઓપન યુનિવર્સિટીઓની નીચેના મુદ્દા પર ચર્ચા કરો.
- શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો
  - શિક્ષણપદ્ધતિ
  - સહાયક સેવાનું માળખું
- (બ) અભ્યાસક્રમમાં સાધનસ્ત્રોત આધારિત અધ્યયનને લગતી સલાહ તેમજ પ્રવૃત્તિઓ જણાવી સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી  
સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2012

અભ્યાસક્રમ : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમાં ઈન ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન (PGDDE)  
નોંધણી નંબર : \_\_\_\_\_  
પાઠ્યક્રમ : દૂરવર્તી શિક્ષણનું વ્યવસ્થાપન (ES-314)  
તારીખ : 09/07/2012  
સમય : 03.00 to 6.00  
સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે. કુલ ગુણ : 75

- 
- પ્રશ્ન:-1 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 1200 શબ્દોમાં લખો. (25)
- (1) વ્યવસ્થાપન એટલે શું ? અર્થ સ્પષ્ટ કરી વ્યવસ્થાપનની પ્રક્રિયાઓ પર સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) વ્યવસ્થાપન પરિવર્તનમાં પરિવર્તકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરી પરિવર્તકનાં કૌશલ્યોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન:-2 નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં લખો. (30)
- (1) સંસ્થાકીય સ્વનવીનીકરણની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.
- (2) ઈગ્નૂની શૈક્ષણિક પ્રક્રિયા સમજાવો.
- (3) પત્રાચાર શિક્ષણ પ્રણાલીની નબળાઈઓ પર ચર્ચા કરો.
- (4) પ્રવર્તમાનમાં વ્યવસ્થાપનમાં પરિવર્તનનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (5) અંકુશની વ્યૂહરચનાઓ જણાવી ચર્ચા કરો.
- (6) એક સફળ મેનેજરનાં લક્ષણો જણાવી ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન:-3 નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો આશરે 400 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (20)
- (1) દૂરવર્તી શિક્ષણના આયોજનના એક સોપાન તરીકે વ્યૂહાત્મક યોજનાઓના વિકાસનું સ્વરૂપ અને અગત્યતાની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) પ્રણાલીતંત્રનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી બંધિયાર પ્રણાલી અને મુક્ત પ્રણાલી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
- (3) આયોજન એટલે શું ? વ્યવસ્થાપનના સંદર્ભમાં વ્યાપક અર્થ સ્પષ્ટ કરી આયોજનના સોપાનો પર સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી  
સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2012

અભ્યાસક્રમ	: પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમાં ઈન ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન (PGDDE) નોંધણી નંબર : _____
પાઠ્યક્રમ	: દૂરવર્તી શિક્ષણ માટે પ્રત્યાયન તકનીકી (ES-318)
તારીખ	: 10/07/2012
સમય	: 11.00 to 2.00
સૂચના	: (1) દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે. <span style="float: right;">કુલ ગુણ : 75</span>

- પ્રશ્ન:-1 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 1200 શબ્દોમાં લખો. (25)
- (1) પ્રત્યાયન એટલે શું ? સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી પ્રત્યાયનની પ્રક્રિયા અને કાર્યો જણાવી સવિસ્તાર સમજાવો.
  - (2) પ્રત્યાયન તકનીકીના ઉપયોગની સમસ્યાઓ જણાવી દરેક સમસ્યા પર સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન:-2 નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 300 શબ્દોમાં લખો. (30)
- (1) દૂરવર્તી શિક્ષણમાં ટેલિકોન્ફરન્સિંગના ફાયદા વર્ણવો.
  - (2) રેડિયો અને ટેલિવિઝનના કાર્યક્રમોના સ્ક્રિપ્ટ આલેખનનું સ્વરૂપ સમજાવો.
  - (3) દૂરવર્તી શિક્ષણમાં માધ્યમોની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
  - (4) માધ્યમ તરીકે ઓડિયો ટેપ્સના લાભ-લાભ ચર્ચો.
  - (5) સ્ટુડિયો રેકોર્ડિંગની પ્રક્રિયા સમજાવો.
  - (6) શૈક્ષણિક સાધન તરીકે કમ્પ્યુટરનું મહત્વ સમજાવો.
  - (7) પ્રત્યાયન તકનીકી આધારિત શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન:-3 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 1200 શબ્દોમાં લખો. (20)
- (1) ભારતમાં આકાશવાણી(રેડિયો)નો ઉદભવ અને વિકાસનું ક્રમિક વર્ણન કરી પ્રત્યાયન તકનીકી તરીકે તેની ઉપયોગિતા પ્રસ્થાપિત કરો.
  - (2) દૂરવર્તી શિક્ષણમાં ટેલિવિઝન પ્રસારણમાં અને ટેલિવિઝન પ્રસારણનો ઉપયોગ કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.